

КОМПЛЕКСНА ТЕРАПІЯ КОРІВ З ХВОРОБАМИ СТАТЕВИХ ОРГАНІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ АНФЛУРОНУ

В.І. БОРОДИНЯ, кандидат ветеринарних наук

К.С. КОНОНЮК, студентка

Комплексна терапія корів з акушерсько-гінекологічними захворюваннями виявилася ефективнішою за використання в її складі препарату анфлурон, порівняно з лікуванням за його відсутності.

***Ключові слова:** корови, затримання посліду, післяродовий період, метрит, гіпофункція яєчників, комплексне лікування, анфлурон.*

Неплідність завдає відчутних збитків тваринництву як за рахунок недоотримання приплоду та молока (а також зниження в результаті цього виробництва тваринних продуктів), так і внаслідок непродуктивних затрат на утримання і лікування неплодних тварин [7].

Для забезпечення інтенсивного ведення молочного і м'ясного скотарства потрібно не лише створювати високопродуктивні стада, але й підвищувати відтворну здатність (плодючість) тварин, що спонукає до вивчення залежності функції органів розмноження від внутрішніх і зовнішніх чинників. Відомо, що продуктивність і відтворна здатність тварин залежать від генетичних факторів на 20 – 30 %, годівлі і утримання – на 70 – 80 %. Порушення відтворної здатності у 17 % телиць зумовлені природженими вадами статевих органів, у 57,5 – аліментарними причинами, 10,0 – захворюваннями статевої системи і 15 % – порушеннями технології штучного осіменіння [3].

Аналізуючи фактори, що впливають на відтворну здатність тварин, необхідно враховувати їх багатопричинність. У зв'язку з цим, важливого значення набувають заходи, спрямовані на організацію відтворення поголів'я, правильне вирощування ремонтного молодняка (телиць і бугайців), штучне

осіменіння телиць в оптимальному віці з відповідною живою масою, дотримання науково обґрунтованих норм годівлі і утримання корів у період лактації, тільності, родів і після отелення, забезпечення своєчасного і кваліфікованого ветеринарного обслуговування тварин з використанням новітніх досягнень науки і передового досвіду [3].

Нині доведено, що найефективнішим лікування тварин з будь-яким захворюванням може бути при комплексному його проведенні [1, 5, 6]. Складові комплексного лікування підбираються за принципом синергізму, коли кожен із застосовуваних засобів (методів) підсилює дію інших. Водночас, його не можна обтяжувати другорядними складовими, які суттєво не впливають на загальний результат.

Останніми роками все частіше спостерігається тенденція до створення і використання препаратів, виготовлених з природної сировини. При цьому більшість з них мають різноманітну біологічну активність і в той же час не шкідливі для організму. Препарати природного походження мають специфічну і загальну неспецифічну позитивну дію на весь організм тварини [2, 4].

Таким чином, запобігання післяродовим та акушерсько-гінекологічним хворобам і своєчасне ефективне їх лікування необхідно розглядати як важливу ланку у системі заходів щодо ліквідації неплідності і яловості у корів.

Для своєчасного та ефективного проведення заходів з інтенсифікації відтворення, профілактики неплідності і яловості тварин необхідно вміти вчасно і правильно виявляти їх причини, володіти сучасними методами лікування гінекологічних хвороб та організовувати ефективні запобіжні заходи. Отже, профілактиці і лікуванню корів з післяродовими хворобами треба надавати великого значення. Тому, розробка досконалих методів ранньої діагностики, загальної і специфічної профілактики, а також засобів терапії високопродуктивних корів з акушерсько-гінекологічною патологією із врахуванням економічної ефективності сприяє інтенсифікації відтворення їх поголів'я, зниженню собівартості, збільшенню виробництва продуктів тваринництва, поліпшенню їх якості.

Метою роботи було з'ясувати ефективність застосування препарату анфлурон у складі комплексного лікування корів з такими захворюваннями як затримання посліду, гострий метрит та гіпофункція яєчників.

Матеріал і методи досліджень. Досліди проводили впродовж лютого–липня 2008 року у СТОВ «Нива» Золотоніського району Черкаської області на коровах української червоно-рябої молочної породи 4 – 8-річного віку, середньої вгодованості, з масою тіла 630 кг, надоем молока 6180 кг в середньому за рік. Тварин у групи підбирали за принципом аналогів, враховуючи їх вік, масу тіла, умови утримання і годівлі.

Для діагностування різновидів неплідності у корів у господарстві провели акушерську та гінекологічну диспансеризацію дійного поголів'я.

Після опрацювання даних комп'ютерних програм стосовно стану дійного поголів'я тварин і встановлення фізіологічного статусу кожної корови, відбирали в окрему групу тварин, які тривалий час не приходили в охоту або після осіменіння не запліднювалися. Їх записували в журнал первинної реєстрації, в який заносили дані анамнезу, результати клінічних акушерських та гінекологічних досліджень. На кожну хвору тварину заводили коротку амбулаторну історію хвороби.

Зібрані анамнестичні дані аналізували і проводили загальні клінічні, а також зовнішнє і внутрішнє спеціальні дослідження тварин. Окремим їх етапом було ректальне обстеження стану статевих органів у відібраних для досліду корів. Для уточнення діагнозу щодо гострого метриту також здійснювали лабораторне дослідження виділень із матки на наявність мукополісахаридів.

За даними акушерської та гінекологічної диспансеризації корів у господарстві, на основі клінічних ознак анатомо-топографічного стану їх статевих органів, діагностували: гнійно-катаральний метрит, гіпофункцію яєчників, затримання посліду, кісти яєчників та ін.

Для вивчення ефективності методів комплексної терапії відібрали 28 корів-аналогів, з яких сформували чотири групи по сім тварин – три дослідні і одну «Наукові доповіді НУБіП» 2011-7 (29) http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Nd/2011_7/11bvi.pdf

контрольну. В кожній групі були корови з діагнозами: метрит, гіпофункція яєчників, затримання посліду. Лікування проводилося у перші два тижні після виявлення ознак захворювання тварин.

У контрольній групі хворих тварин лікували загальноприйнятими методами: коровам з метритом застосовували синестрол 1 %-вий, окситоцин, 40 %-вий р-н глюкози, палички метромакс, тривіт, масаж матки і яєчників; з гіпофункцією яєчників – прозерин, сурфагон, тривіт, масаж матки і яєчників; із затриманням посліду – окситоцин, гентаміцин, 40 %-вий р-н глюкози, палички метромакс, тривіт.

Коровам першої дослідної групи, крім вищезазначених засобів, вводили тканинний препарат з печінки великої рогатої худоби в дозі 25 мл у ділянку триголового м'яза плеча, підшкірно, тричі з інтервалом 5 днів.

Тваринам другої дослідної групи, крім засобів, що використовували в контрольній групі, додавали препарат АСД ф-2. Розчин вводили внутрішньом'язово, в ділянці сідничної групи м'язів у дозі 20 мл, дворазово з інтервалом 10 днів.

Коровам третьої дослідної групи до традиційної для господарства схеми комплексного лікування корів із зазначеними раніше видами патології статевих органів додавали препарат анфлурон, який вводили внутрішньом'язово, в ділянці сідничної групи м'язів у дозі 2 мл протягом трьох днів з повторенням через тиждень.

Анфлурон – стерильний ізотонічний водний розчин білків. Застосовується для лікування тварин та профілактики хвороб різної етіології (інвазійна, інфекційна, онкологічна, імунодефіцитна), як противірусний засіб у випадках гострих, хронічних та персистуючих вірусних інфекцій, як імуномодулятор загальної дії під час лікування багатьох патологій, де необхідна дієва активація клітинного й гуморального імунітету, в тому числі імунодефіцитні та імуносупресивні стани, спричинені інвазійним або інфекційним агентом, антибіотико- або хіміотерапією.

Результати досліджень. Під час акушерської та гінекологічної диспансеризації 612 корів господарства виявлено 163 тварини з різними формами неплідності, що становить 26,6 %. Післяродовий метрит спостерігали у 46 корів, або у 28,2 % від числа неплідних тварин у господарстві. Ця патологія органів статевої системи, яка спричиняє симптоматичну неплідність, була найчисельнішою серед інших її різновидів у корів. Гіпофункція яєчників, за нашими даними, у корів становила 25 % і найчастіше реєструвалася у зимово-весняний період – з лютого до квітня. Затримання плідних оболонок діагностували у 36 корів, або у 32,7 % від кількості тварин з патологією на різних стадіях родів.

Функціональні порушення органів статевої системи, виявлені нами у 46 % неплідних корів, зумовлені незбалансованою за основними поживними речовинами, неповноцінною годівлею, що призвело до порушення обміну речовин і негативно вплинуло, насамперед, на репродуктивну функцію. Встановлено також залежність захворювання корів на гіпофункцію яєчників від перебігу родів.

Результати дослідження з порівняння ефективності застосування препарату анфлурон у складі деяких методів комплексного лікування корів з такими захворюваннями як затримання посліду, гострий метрит, гіпофункція яєчників наведено в таблиці.

Ефективність методів лікування корів з хворобами статевих органів

Група тварин	Кількість тварин, гол.	Прийшло в охоту тварин		Запліднилось тварин	
		голів	%	голів	%
Дослідні:					
I	7	4	57	2	29
II	7	5	71	3	43
III	7	6	86	6	86
Контрольна	7	4	57	2	29

Як видно з наведених у таблиці даних, у першій дослідній групі після 13 днів лікування протягом місяця спостережень в охоту прийшло чотири тварини (57 %), з них запліднилися після першого осіменіння дві (29 %).

У другій дослідній групі після 11 днів лікування, впродовж проведеного спостереження, в охоту прийшло п'ять корів (71 %), з них запліднилося після першого осіменіння три корови (43 %).

У третій дослідній групі протягом місяця після проведеного лікування, яке тривало в середньому 13 днів, в охоту прийшло шість тварин (86 %), які запліднилися після першого осіменіння.

У контрольній групі протягом місяця спостережень після проведеного лікування в охоту прийшло чотири корови (57 %), з яких запліднилося дві (29 %).

Отже, найвищий терапевтичний ефект одержали у корів третьої групи, яким у складі комплексної терапії внутрішньом'язово вводили препарат анфлурон в дозі 2 мл протягом трьох днів, з повторенням через тиждень і тривіт – у дозі 10 мл на 1-й, 5-й та 10-й день лікування. У результаті проведеного лікування шість із семи корів протягом місяця прийшли в охоту, були осіменені і запліднилися.

Висновки

1. Регулярне проведення акушерської та гінекологічної диспансеризації у господарстві дозволяє своєчасно і найповніше виявляти неплідних корів та визначати причини та форми неплідності, встановити зв'язок з наявністю ускладнення у післяродовому періоді.

2. Комплексна терапія корів із затриманням посліду, гострим метритом, гіпофункцією яєчників була найефективнішою у третій дослідній групі, де у складі з іншими препаратами застосовували анфлурон. Після проведеного 13-денного лікування протягом місяця в охоту прийшло шість тварин (86 %), які запліднилися після першого осіменіння.

Список літератури

1. Бабак І. Лікування корів при затриманні посліду / І. Бабак, М. Вельбівець // Ветеринарна медицина України. – 2002. – № 5. – С. 36 – 38.
2. Востроилова Г. Эффективность применения препаратов плаценты, получаемых методом криофракционирования / Г. Востроилова // Ветеринария сельскохозяйственных животных. – 2008. – № 6. – С. 61 – 66.
3. Косенко М. В. Відтворення молочного поголів'я /. Косенко М. В., Чухрій Б. М., Чайковська О. І. – Львів : Українські технології, 2005. – 228 с.
4. Постовой С. Г. Влияние препаратов простагландина $\Phi_{2\alpha}$ на сократительную функцию матки коров / С. Г. Постовой // Ветеринария. – 2007. – № 4. – С. 36 – 38.
5. Преображенский О. Н. Оценка некоторых приемов лечения и профилактики при задержании последа у коров / О. Н. Преображенский // Ветеринария. – 2000. – № 3. – С. 38 – 40.
6. Преображенский О. Н. Патогенетическая терапия заболеваний половых органов и молочной железы / О. Н. Преображенский, С. Н. Преображенский // Ветеринария сельскохозяйственных животных. – 2007. – № 10. – С. 40 – 44.
7. Рекомендації з профілактики неплідності худоби / [Зверева Г. В., Яблонський В. А., Косенко М. В. та ін.] – К.: Наук. світ, 2001. – 18 с.

Комплексная терапия коров с болезнями половых органов с применением анфлурона.

Бородыня В.И., Кононюк К.С.

Применение препарата анфлурон в составе комплексной терапии акушерско-гинекологических заболеваний коров оказалось более эффективным, по сравнению с лечением без него.

Ключевые слова: коровы, задержка последа, послеродовый период, метрит, гипофункция яичников, комплексное лечение, анфлурон

Complex therapy of cows with diseases genital organs with application of anfluron.

Borodynia V.I., Kononyuk K.S.

Application of the preparation anfluron in the complex treatment of obstetric and gynecologic diseases of cows was more effective compared to treatment without it.

Key words: cows, afterbirth retention, postpartum period, metritis, ovaries hypofunction, complex treatment, anfluron.